

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
39

RYNEK ZIEMNIAKA

stan i perspektywy

ISSN 1231-2762

ANALIZY
RYNKOWE

PAŹDZIERNIK 2012

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne – *Tadeusz Chrościcki*
- II. Rynek ziemniaków w Europie i na świecie – *J. Rembeza*
- III. Produkcja ziemniaków w Polsce – *W. Dzwonkowski, J. Chotkowski*
- IV. Popyt na ziemniaki – *W. Dzwonkowski, I. Szczepaniak, T. Zdziarska, M. Mieczkowski*
- V. Handel zagraniczny ziemniakami i ich przetworami – *W. Dzwonkowski*
- VI. Ceny ziemniaków i ich przetworów – *W. Dzwonkowski*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – dr hab. Jadwiga Seremak-Bulge, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB, tel.: (22) 505-46-66

AUTORZY:

mgr Wiesław Dzwonkowski

• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (22) 505-46-16

dr Jacek Chotkowski

• IHAR • Bonin k. Koszalina
Tel.: (94) 342-30-31 wew. 233

dr Iwona Szczepaniak

• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (22) 505-46-58

dr hab. Jerzy Rembeza

• IHAR • Bonin k. Koszalina
Tel.: (94) 342-30-31 wew. 232

mgr inż. Teresa Zdziarska

• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (22) 505-44-40

mgr inż. Martyn Mieczkowski

• ARR • Warszawa
Tel.: (22) 661-70-17

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 09.10.2012 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Tadeusz Chrościcki, Bogumiła Kasperowicz, Jan Małkowski, Jadwiga Seremak-Bulge, Iwona Szczepaniak,
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący), Marzena Trajer, Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w październiku 2013 r.

REASUMPCJA

Bardzo niskie ceny w poprzednim sezonie spowodowały w krajach UE zmniejszenie arealu uprawy ziemniaków w 2012 r. o ok. 4%. Przebieg warunków pogodowych dla ich uprawy był mniej korzystny niż w roku ubiegłym, w konsekwencji znacząco spadły plony. Zbiory ziemniaków w UE-27 wstępnie szacowane są na 56,6 mln ton, wobec 60,8 mln ton w roku poprzednim. Spadek produkcji ziemniaków jadalnych, w krajach mających decydujący wpływ na europejski rynek ziemniaków (Belgia, Francja, Holandia, Niemcy i Wlk. Brytania) jest jeszcze głębszy (ok. 14,5%). Ocenia się, że ceny ziemniaków na europejskich rynkach w sezonie 2012/13 będą przynajmniej 2-krotnie wyższe niż w poprzednim sezonie.

W 2012 r. w Polsce powierzchnia uprawy ziemniaków wyniosła 373 tys. ha i była mniejsza od ubiegłorocznej o 8,2%, a w porównaniu z okresem 2001-2005 spadek ten wyniósł ponad 54%. Plony ziemniaków szacuje się na rekordowym poziomie 244 dt/ha, wobec 230dt/ha w roku poprzednim i 181 dt/ha średnio w latach 2001-2005. Zbiory wyniosły 9,1 mln ton i były o 0,27 mln ton, tj. o 2,8% mniejsze od zbiorów uzyskanych w 2011 r. i o 38% niższe od średnich zbiorów z lat 2001-2005.

Sezon 2011/12 charakteryzował się bardzo niskimi cenami. Przeciętne krajowe ceny targowiskowe były średnio o 48% niższe niż przed rokiem, a na rynkach hurtowych ceny spadły o 61%. W pierwszych miesiącach bieżącego sezonu ceny ziemniaków w Polsce jeszcze bardziej się obniżyły, podczas gdy w Europie Zachodniej ma miejsce ich silny wzrost. W dalszej części sezonu wzrost cen ziemniaków nastąpi także na polskim rynku. Przewiduje się, że średnie ceny ziemniaków na targowiskach w skali całego sezonu mogą wynieść ok. 73 zł/dt i być o 8-10% wyższe aniżeli w sezonie 2011/12. Nieco większy będzie wzrost cen w obrocie hurtowym, a ich średni poziom może wynieść ok. 48 zł/dt i być o ok. 17% wyższy niż w poprzednim sezonie.

Obroty rynkowe ziemniakami w sezonie 2012/13 mogą wynieść ok.

4 mln ton i być nieznacznie (ok. 1%) wyższe niż w sezonie 2011/12. Wzrosnie przerób ziemniaków na skrobię i na susze. Większe będzie również wykorzystanie ziemniaków w produkcji frytek i chipsów. Zmniejszy się natomiast sprzedaż ziemniaków do bezpośredniej konsumpcji. Przewiduje się, że kanałami rynkowymi (skup, sprzedaż hurtowa, sprzedaż targowiskowa, eksport) rozdysponowane będzie ok. 44% zbiorów.

Wskaźniki rentowności przedsiębiorstw przemysłu ziemniaczanego w 2011 r. były wysokie, chociaż nieco niższe niż przed rokiem. W I półroczu 2012 r. sytuacja finansowo-ekonomiczna przemysłu ziemniaczanego uległa znacznemu pogorszeniu, chociaż branża nadal generowała zyski.

Pod wpływem wzrostu podaży i znacznego spadku cen, spożycie ziemniaków w sezonie 2011/12 nieznacznie wzrosło i w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosło 113 kg, wobec 112 kg w sezonie poprzednim i 116 kg dwa lata wstecz. Przewiduje się, że konsumpcja ziemniaków nieprzetworzonych w sezonie 2012/13 ponownie się obniży, a przetworów będzie podobna jak przed rokiem. Całkowite spożycie prawdopodobnie wyniesie ok. 111 kg/osobę i będzie o 2 kg mniejsze niż w sezonie poprzednim.

Zwiększył się eksport przetworów ziemniaczanych i zmniejszył ich import. Wzrosły obroty handlu zagranicznego produktami skrobiowymi, zmalał zaś handel ziemniakami do bezpośredniej konsumpcji i sadzenia ziemniakami. Ze względu na wzrost produkcji ziemniaków i spadek ich cen na europejskich i światowych rynkach, ceny transakcyjne zarówno w eksporcie, jak i w imporcie były przynajmniej o kilkanaście procent niższe niż przed rokiem. Ujemne saldo obrotów w sektorze ziemniaczanym i skrobiowym wyniosło 93 mln EUR, wobec 99 mln EUR w sezonie poprzednim.

W bieżącym sezonie utrzyma się wysoki eksport przetworów ziemniaczanych i skrobi ziemniaczanej. Wzrosnie też eksport ziemniaków do bezpośredniej konsumpcji. Utrzyma się wysoki import produktów skrobiowych, a przywóz pozostałych przetworów spożywczych z ziemniaków i ziemniaków do bezpośredniej konsumpcji może obniżyć się o kilkanaście procent.

W 2013 r. areal uprawy ziemniaków w Polsce prawdopodobnie zostanie ponownie ograniczony o 5-6%, do ok. 350 tys. ha. Przy przeciętnych warunkach pogodowych i plonach nie odbiegających od średniej z dwóch ostatnich lat zbiory ziemniaków mogą wynieść ok. 8,3 mln ton

Tabela 1

Bilans ziemniaków (w tys. ton)

Wyszczególnienie	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13 prognoza
Zbiory	8982	11791	10462	9703	8449	9362	9092
Import	180	85	113	238	258	130	110
Razem do dyspozycji	9162	11876	10575	9941	8707	9492	9202
Zużycie w gospodarstwach	4497	6818	5541	5024	4148	4671	4375
- sadzenie	1415	1360	1270	1000	1015	935	875
- spasanie	1512	3958	2841	2634	1803	2386	2180
- samozaopatrzenie	1570	1500	1430	1390	1330	1350	1320
Sprzedaż razem	3885	4108	4134	4017	3850	4001	4047
- na konsumpcję	2480	2530	2480	2410	2320	2365	2300
- na zaopatrzenie przemysłu*	1398	1535	1615	1576	1438	1611	1687
- na eksport	7	43	39	31	92	25	60
Ubytki i straty	780	950	900	900	709	820	780

* ziemniaki zużyte przez przemysł, bez względu na przeznaczenie

Źródło: Dane GUS, prognoza IERiGŻ-PIB.

SUMMARY

Very low prices in the last season caused a decrease of potato area in 2012 by ca. 4% in the EU Member States. Weather conditions for their cultivation were less favourable than in the previous year and, consequently, the potato yield dropped significantly. Potato crops in the EU-27 is initially estimated at the level of 56.6 million tons, as compared to 60.8 million tons in the last year. A drop in the production of ware potatoes reported in countries having a decisive impact on the shaping of situation on the European potato market (Belgium, France, the Netherlands, Germany, the United Kingdom) is even greater (by ca. 14.5%). A considerable increase in prices is noted on the European markets in the 2012/13 season. It is estimated that they will be two-times higher as compared to the last season.

In 2012 the potato area in Poland amounted to 373 thousand ha and it was 8,2% smaller than last. In comparison to the average of the 2001-2005 period it decreased by over 54%. The potato yield is estimated at the record level of 244 dt/ha, as compared to 230 dt/ha in the last year and an average of 181 dt/ha in the 2001-2005 period. The potato harvest amounted to 9.1 million tons and was by 0.27 million tons (i.e. 2.8%) lower than the harvest of 2011 and by 38% lower than the 2001-2005 average harvest.

The 2011/12 season was characterised by very low prices. The drop in the potato prices was especially severe in the Western European countries, which exercised a pressure to lower the prices also on the Polish market. The prices on local open-air markets were on average by 48% lower than a year before, and on wholesale markets decreased by 61%. In the first months of this season the prices of potatoes in Poland dropped even more, while in Western Europe they were rapidly increasing. Further on in the season potato prices growth will take place also on the Polish market. It is estimated that the average level of prices on open-air markets in the whole 2012/13 season may amount to ca. PLN 73 per dt and be by 8-10% higher than in the 2011/12 season.

The prices increase on the wholesale market will be slightly higher and their average level may amount to ca. PLN 48 per dt and be by ca. 17% higher than in the last season.

In the 2012/13 season the market turnover in potatoes may reach ca 4 million tons and be slightly higher by (ca. 1%) than in the 2011/12 season. The processing of potatoes into starch and dried vegetables will increase, as will the use of potatoes in chips and crisps production. The sale of potatoes for direct consumption will decrease. It is estimated that in the 2012/13 season ca. 44% of the crops will be distributed by market channels (sale, wholesale, retail sale, export).

In 2011 the profitability indicators for potato industry enterprises were high, though slightly lower than in the last year. On the other hand in the 1st half of 2012 the financial and economic situation of the potato industry significantly deteriorated, although the industry continued to generate profit.

In the 2011/12 season per capita consumption of potatoes amounted to 113 kg as compared to 112 kg in the previous season and 116 kg two years before. It is estimated that in the 2012/13 season the consumption of ware potatoes will decrease once again and the consumption of processed potato products will be similar

to that noted a year before. It is estimated that the total consumption in the current season will amount to ca. 111 kg/capita and will be by 2 kg lower than in the previous season.

In the 2011/12 season the export of potato products increased and import thereof decreased. The foreign trade in starch products increased, while trade in potatoes for direct consumption and seed potatoes decreased. Given the increase in potato production and drop in potato prices on the European and global markets, the transaction prices both in export and import were at least by several percent lower than a year before. The negative balance of trade in potato and starch sectors amounted to EUR 93 million, as compared to previous season's EUR 99 million.

In the current season the export of potato products and potato starch will remain high, while the export of potatoes for direct consumption will increase. The import of starch products will be as high as in the last year, and the import of other potato products and potatoes for direct consumption may drop by several percent.

In 2013 the potato cultivation area in Poland will probably decrease once again by 5-6%, to ca. 350 thousand ha. Assuming weather conditions and yields similar to the average for the last two years, the potato crop is forecast at ca. 8.3 million tons.

Table 1

Potato balance sheet (*000 tons)

Item	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13 forecast
Crops	8982	11791	10462	9703	8449	9362	9092
Imports	180	85	113	238	258	130	110
Total supplies	9162	11876	10575	9941	8707	9492	9202
On-farm use	4497	6818	5541	5024	4148	4671	4375
- seeds	1415	1360	1270	1000	1015	935	875
- feed	1512	3958	2841	2634	1803	2386	2180
- self-provision	1570	1500	1430	1390	1330	1350	1320
Market sales	3885	4108	4134	4017	3850	4001	4047
- ware potatoes	2480	2530	2480	2410	2320	2365	2300
- processing potatoes*	1398	1535	1615	1576	1438	1611	1687
- exports	7	43	39	31	92	25	60
Wastes and losses	780	950	900	900	709	820	780

* potatoes processed in the industry irrespectively of the purpose

Source: CSO.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukążą się:

1. Rynek zbóż (43) • październik 2012,
2. Rynek mięsa (43) • październik 2012,
3. Rynek rzepaku (42) • październik 2012,
4. Rynek ryb (18) • listopad 2012,
5. Rynek drobiu (42) • listopad 2012,
6. Rynek owoców i warzyw (41) • listopad 2012,
7. Popyt na żywność (14) • marzec 2013,
8. Rynek środków produkcji dla rolnictwa (40) • marzec 2013,
9. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (37) • marzec 2013,
10. Rynek pasz (33) • kwiecień 2013,
11. Rynek mleka (44) • kwiecień 2013,
12. Rynek ryb (19) • kwiecień 2013,
13. Rynek zbóż (44) • maj 2013,
14. Rynek drobiu i jaj (43) • maj 2013.

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (1 zeszyt) w 2012 roku wynosi 21 zł.

Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (22) 50-54-685, faks: 50-54-636
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>